

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoP/5/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115202880
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8115202880.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci starostlivosti súdu o mal. I. G., nar. XX.X.XXXX a mal. M. G., nar. X.XX.XXXX, obaja trvale bytom K., G. X, v konaní zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, pochádzajúcich z matky MUDr. S. G., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K., G. X, a z otca Ing. O. G., PhD., nar. X.X.XXXX, trvale bytom K., N. XX, v konaní o zmenu výchovy, o nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 24P 43/2015-68 zo dňa 13.2.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

M e n í uznesenie tak, že nariaďuje sa predbežné opatrenie v tomto znení:

I. Z v e r u j ú sa dočasne obe maloleté deti do dočasnej starostlivosti otca s účinnosťou od 01. 04. 2015.

II. D á v a podnet súdu starostlivosti o mal. deti, aby s účinnosťou od 01. 06. 2015 sa rozhodlo o osobnej starostlivosti k mal. M..

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) návrh zamietol.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „Podmienkou pre nariadenie predbežného opatrenia je osvedčenie potrebnosti dočasnej úpravy právnych vzťahov medzi účastníkmi, pretože predbežné opatrenie má zabezpečiť ochranu porušeného alebo ohrozeného práva, ak bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy právnych vzťahov by bolo právo účastníka ohrozené. Pred nariadením predbežného opatrenia je súd povinný zistiť danosť práva a skutočnosť, či sú splnené podmienky pre potrebu predbežnej úpravy vzťahu medzi účastníkmi.

Znakom predbežného opatrenia je jeho predbežný - dočasný charakter. Predbežným opatrením sa upravujú pomery účastníkov do doby, než súd vydá vo veci konečné rozhodnutie. Na základe týchto skutočností predbežné opatrenie musí mať preto vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom súdneho konania vo veci samej. Otec v danom prípade neosvedčil dôvodnosť nároku na nariadenie predbežného opatrenia. Z jeho návrhu nevyplýva žiadne nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy pre maloleté deti, výživa ani výchova maloletých detí nie je ohrozená. Matka má v pláne vycestovať s mal. M. do zahraničia, avšak v prípade nesúhlasu otca si podá návrh na súd na udelenie súhlasu s vycestovaním. Súd je toho názoru, že v danom prípade nie je nutný okamžitý zásah súdu spočívajúci v uložení zákazu matke vycestovať do zahraničia a v zmene osobnej starostlivosti. Matka sa o deti vzorne stará, zabezpečuje ich potreby, deti sa stretávajú s otcom. Preto súd dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia a návrh otca ako nedôvodný v celom rozsahu zamietol.

V konaní vo veci samej súd vykoná rozsiahlejšie dokazovanie a na základe vykonaných dôkazov rozhodne o tom, kto z rodičov bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté deti.“

Otec v podanom odvolaní poukázal na zmenu pomerov. Matka mal detí odchádza do I.. Po jej odchode nebude mať na výchovu žiaden dosah, preto je potrebné upraviť pomery na kritické obdobie. Súd prvého stupňa sa nezaoberal otázkou, v koho starostlivosti budú maloleté deti v čase, keď matka bude vo I. a deti ostanú na N.. Účelom návrhu je dosiahnuť, aby obom maloletým deťom mohol v čase, keď matka bude vo I., zabezpečiť osobne čo najlepšiu rodičovskú starostlivosť. Mal. I. vyhlásil, že chce ostať u neho. Matka sama v návrhu na udelenie súhlasu s vycestovaním maloletého dieťaťa do zahraničia (konanie vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 24P 51/2015) navrhuje zveriť mal. I. do jeho osobnej starostlivosti. Matka mu oznámila svoj plán vycestovať do zahraničia v novembri 2014. Vyjadril jednoznačný nesúhlas. Matka sa vyjadrila, že nie je zákonný zástupca detí a že v tejto veci môže konať samostatne, bez jeho súhlasu. Od návštevy kolízneho opatrovníka v domácnosti matky mu matka bráni v stretávaní sa s mal. M. s odôvodnením, že ju presvedčam, aby sa neodšťahovala. Mal. M. si neuvvedomuje a nechápe, akou veľkou a náročnou zmenou bude pre ňu odsťahovanie sa do I., keď matka dcére rozpráva len pozitíva. Vysvetlil mal. M. negatíva, veľmi citlivo v trvaní asi 30 minút, nešlo o sústavné presvedčanie. Mal za to, že pokiaľ ide o mal. M. je nevyhnutné upraviť výkon rodičovských práv a povinností minimálne počas kritického obdobia, t.j. odo dňa vycestovania matky do I. do 1.6.2015. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie tak, že predbežné opatrenia vo vzťahu k zvereniu maloletých detí nariadi.

Matka v podanom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že si vzorne plní svoje povinnosti vo veci starostlivosti o maloletých. Obe maloleté deti udržiavajú blízky osobný vzťah so svojou tetou - jej sestrou, ktorá zabezpečovala starostlivosť o mal. deti počas jej pracovných ciest a tak tomu bude aj v prípade terajšej cesty do I. s čím menovaná súhlasí. Ide o veľmi blízku osobu, ktorá je lekárkou. Mal. M. v súčasnosti nerada komunikuje s otcom o ceste do zahraničia z dôvodu tlaku na jej osobu. Dcéra pre svoj zdravý vývoj potrebuje matkinu prítomnosť vo výchove, tiež jej kladný vzor a blízkosť v období dospievania. Záleží jej na tom, aby dcére zabezpečila lepšiu budúcnosť. Na základe uvedeného navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil.

Kolízny opatrovník vo vyjadrení navrhuje, aby odvolací súd napadnuté uznesenie ako správne potvrdil dôvodiac, že mal. I. vyjadril názor, že chce byť zverený do osobnej starostlivosti otca a mal. M. uviedla, že chce vycestovať s matkou do I..

Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 212 zákona č 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie je dôvodné.

Podľa ust. § 102 ods. 1 veta prvá O.s.p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Predbežné opatrenie je zabezpečovacím civilno-procesným prostriedkom. Nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov. Podmienkou pre jeho nariadenie je osvedčenie, že bez okamžitej, aj keď len dočasnej úpravy právnych pomerov, by bolo právo účastníka ohrozené. Nariadením predbežného opatrenia sa nenadobúdajú práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z uvedeného charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia, a pri zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. V zmysle ust. § 75 ods. 6 O.s.p. môže súd totiž nariadiť predbežné opatrenie aj bez vyluču účastníkov a bez nariadenia pojednávania.

Pri nariaďovaní predbežného opatrenia je však nevyhnutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorým by sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčiť, že je nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Osvedčovanie opodstatnenosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia sa uskutočňuje formou predloženia dôkazov pri podávaní návrhu.

Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že matka doposiaľ zabezpečuje pre mal. I. a mal. M. osobnú starostlivosť v súlade s ich záujmami. Styk mal. detí s otcom prebieha bezproblémovo a prebiehal podľa

ich vzájomnej dohody i nad rámec upraveného styku. Obe deti pred kolíznym opatrovníkom uviedol, že s otcom majú veľmi dobrý vzťah.

Rovnako je nepochybné, že matka prijala pracovnú ponuku a ako lekár má nastúpiť v nemocnici vo I. od 2.4.2015. Matka chce do I. presťahovať i mal. M., a to k 1.6.2015. Otec súhlas s vysťahovaním mal. M. matke nedal. Toho času prebieha konanie o udelenie súhlasu s vysťahovaním. Mal. M. vyjadrila názor, že do I. s matkou odísť chce. Naopak mal. I. prejavil názor, že do I. ísť nechce a chce byť zverený do starostlivosti otca.

Ak sa má predbežné opatrenie týkať pomerov v rodine je podmienkou nariadenia predbežného opatrenia osvedčenie potreby dočasne upraviť právne pomery existujúce medzi rodičmi mal. detí ohľadom nich.

Je potrebné podotknúť, že spoločný život rodičov bol prakticky prerušený, resp. neexistuje, preto je nevyhnutné, aby bol vzťah medzi rodičmi a maloletým dieťaťom upravený na základe zákonných pravidiel, ktoré sú odlišné od pravidiel bežne uplatňovaných v situácii, kedy rodina ako celok riadne funguje.

Podľa § 43 ods. 1 ZoR maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

Podľa § 100 ods. 3 O.s.p. ak je účastníkom konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého dieťaťa súd zisťuje prostredníctvom jeho zástupcu alebo príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, alebo výsluchom maloletého dieťaťa aj bez prítomnosti rodičov alebo iných osôb zodpovedných za výchovu maloletého dieťaťa.

Za takto osvedčených skutočností a na základe uvedenej právnej úpravy odvolací súd dospel k záveru, že nariadenie predbežného opatrenia je dôvodné. K uvedenému záveru odvolací súd viedli predovšetkým tieto úvahy.

Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi (čl. 3 Dohovor o právach dieťaťa).

Pokiaľ matka dňom 2.4. 2015 odchádza za prácou do I. a z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že mal. deti s ňou necestujú, jednak z dôvodu, že si to mal. I. neželá a mal. M. dokončuje školskú dochádzku (posledný májový týždeň sa má zúčastniť školy v prírode), potreba dočasnej úpravy pomerov je dôvodná.

Názor vyslovený mal. I. predznačuje, čo je najlepšie v jeho záujme. Je vo veku 15 rokov, kedy jeho vyslovenému názoru sa musí prisudzovať značná váha a nepochybne je dôvodné na jeho názor prihliadať. Pokiaľ vyjadril názor, že nie je jeho prianím odísť do I. a chce ostať v osobnej starostlivosti otca, jeho manželku a súrodencov pozná a rešpektuje ich.

Vo vzťahu k mal. I. odvolací súd konštatuje, že matka v podanom odvolaní jeho názor nepochybnila a ani odvolaciemu súdu nie sú známe okolnosti, pre ktoré by bolo jeho prejavnený názor potrebné korigovať. Rodinu otca mal. I. pozná a má s ním vytvorený dobrý vzťah. Jeho prianiu možno dať reálnu podobu nariadením predbežného opatrenia datujúc ho odo dňa odchodu matky za prácou do I..

Matka mal. detí vo vyjadrení k odvolaniu, že by počas jej neprítomnosti boli mal. deti v starostlivosti jej sestry, ktorú majú radi, poznajú ju. Poukázala, že v čase jej pracovných ciest starostlivosť o ne zabezpečovala starostlivosť.

Odvolací súd v tomto smere pripomína, že je ak medzi rodičom a maloletým dieťaťom vznikli rodinné zväzky, štát musí konať tak, aby sa mohli tieto zväzky ďalej rozvíjať (porov. Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Keeganvs. Írsko č. 16969/90 zo dňa 26.5.2004, Kroon vs. Holandsko č. 18535/91

zo dňa 27.10.1994). Byť spolu je pre rodiča a jeho dieťa základným prvkom rodinného života (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Brondavs. Taliansko č. 22430/93 zo dňa 9.6.1998) vyplývajúceho z čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Odvolací súd je v súlade s uvedeným kritický k postoju matky, ktorá bez relevantného dôvodu uprednostňuje osobnú starostlivosť svojej sestry pred osobnou starostlivosťou ich vlastného otca, ktorých vzájomný vzťah nemožno označiť inak ako pozitívny. Takého faktické opatrenie by bez ďalšieho favorizovalo osobu, ktorá síce s maloletými deťmi pokrvné puto má, avšak nenahradí nikdy starostlivosť rodiča. Otec v rámci realizovaného výkonu styku preukázal schopnosť sa o maloleté deti postarať a matka neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by otca z jej výkonu diskvalifikovali.

Nariadenie predbežného opatrenia nie je v rozpore ani s prianím mal. M. odísť s mamou do I., ale dáva zadosť právu rodiča a maloletého dieťaťa byť spolu. Zamietnutie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia by naopak fakticky zaviedlo stav, kedy by najmenej po dobu 2 mesiacov (od 2.4.2015 do 1.6.2015) každodenné radosti a strasti prežívala s maloletými deťmi sestra matky, a nie rodičia, t.j. ani matka z dôvodu výkonu práce v zahraničí a ani otec, ktorý by výkon osobnej starostlivosti realizoval prostredníctvom svojho práva na styk.

Rovnako nemej dôležitým dôvodom na nariadenie predbežného opatrenia bolo zachovanie súrodeneckých väzieb a ich rozvíjanie. Mal. I. nepochybne prejavil vôľu byť v osobnej starostlivosti otca a mal. M. nikdy netvrdila, že by s otcom byť nechcela, resp. z jej vyjadrení nevyplýva, že by jeho dočasná osobná starostlivosť nebola pre ňu prínosná.

Odvolací súd súhlasí s tvrdením matky, že jej prítomnosť v živote maloletých detí je dôležitá, no pripomína, že nemožno opomenúť, že rola oboch rodičov je nezastupiteľná. Aj otec má v živote svojich maloletých detí významné postavenie determinujúce ich vývoj a životnú orientáciu.

Je v prvom rade úlohou rodičov starať sa o blaho mal. detí. Konfliktné vzťahy medzi nimi blahu mal. detí neprosievajú. Európsky súd pre ľudské práva prisúdil zvláštny význam zvrchovanému záujmu maloletého dieťaťa, ktorý podľa svojej povahy a závažnosti môže v súlade s vyššie uvedeným prevážiť nad záujmom rodiča. Sú to práve rodičia, ktorí nesú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

Je teda potrebné z dôvodu právnej istoty a v záujme mal. detí, aby dočasne, kým súd definitívne neusporiada rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k mal. deťom, aby do tejto doby predbežným opatrením tieto pomery boli upravené. Z obsahu spisu nebolo dôvodné vyvodit' negatívny vzťah, či už rodičov k mal. deťom alebo mal. detí k niektorému z rodičov a z dôvodu nastolených zmenených pomerov na strane matky, ktorá výkonom práce vo I. výkon osobnej starostlivosti nemôže zaistiť, resp. má v úmysle uvedené zabezpečiť prostredníctvom svojej sestry, nariadenie predbežného opatrenia je v najlepšom záujme maloletých detí.

Rešpektujúc názor mal. M., ktorá vyjadrila, že s mamou do I. odísť chce, odvolací súd dáva podnet na začatie konania o nariadenie predbežného opatrenia o úprave pomerov k mal. M. ku dňu 1.6.2015.

Rodičia do konečného vybavenia veci majú priestor dokázať svoje schopnosti a možnosti v poskytovaní osobnej starostlivosti o mal. I. a mal. M. v konaní vo veci samej. Rovnako bude v tomto smere rozhodným výsledok konania o podstatnej veci, na ktorej sa rodičia nevedia dohodnúť, a to o vystaňovaní sa mal. detí do I..

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie postupom podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že obe maloleté deti sa dočasne zverujú do dočasnej starostlivosti otca s účinnosťou 1.4.2015.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.